

Opinia Komitetu Regionów „Europejski rok twórczości i innowacji (2009)”

(2008/C 257/09)

KOMITET REGIONÓW

- Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji dotyczącą Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji (2009). Realizacja celów strategii lizbońskiej zmierzającej do uczynienia z Europy najbardziej innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy, zależy od potencjału twórczego Europy.
- Akcentuje fakt, że kultura, twórczość i innowacja są istotnymi źródłami wzrostu gospodarczego, inwestycji i nowych miejsc pracy w europejskich miastach, regionach oraz na szczeblu lokalnym.
- Podkreśla szczególne znaczenie wczesnej edukacji na etapie nauczania przedszkolnego oraz w szkole podstawowej, a także przyswajania sobie dalszej wiedzy, dla rozwoju podstawowych kompetencji, rozumianych jako wiedza, umiejętności i postawy, dzięki którym ludzie mogą odnosić sukcesy osobiste i zawodowe we współczesnym społeczeństwie europejskim.
- Podkreśla, że inicjatywa ta doskonale wpisuje się w kontekst Roku Dialogu Międzykulturowego. Powiązanie tematyczne kolejnych „Europejskich Lat” pomaga uzyskać średnio- i długoterminowe rezultaty, które są jednym z celów tej inicjatywy.
- Przyjmuje do wiadomości, że nie przewidziano osobnych środków budżetowych na przeprowadzenie Roku Twórczości i Innowacji. Jeśli twórczość rozumiemy jako źródło rozwoju społeczeństw europejskich, niewłaściwe staje się ograniczenie tego pojęcia jedynie do oświaty i kultury. Nowe, twórcze rozwiązania wywodzą się z podejścia interdyscyplinarnego.

Sprawozdawca: Gerd HARMS (DE/PSE), pełnomocnik kraju związkowego Brandenburgia ds. federalnych i europejskich, sekretarz stanu w kancelarii stanu

Dokument źródłowy

Wniosek dotyczący decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady dotyczącej Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji (2009)

COM(2008) 159 wersja ostateczna — 2008/0064 (COD)

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

1. Przyjmuje z zadowoleniem inicjatywę Komisji dotyczącą Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji (2009). Twórczość, rozumiana bardzo ogólnie, to zdolność znajdowania nowych rozwiązań w różnorodnych dziedzinach działalności ludzkiej, jak to słusznie przyjmuje Komisja w swym wniosku. Jest ona niezbędnym warunkiem innowacji technicznej, kulturalnej i społecznej. Realizacja celów strategii lisbońskiej zmierzającej do uczynienia z Europy najbardziej innowacyjnej gospodarki opartej na wiedzy, zależy od potencjału twórczego Europy.

2. Zgadza się z wnioskami Komisji z analizy dotyczącej podstawowych uwarunkowań rozwoju twórczości i innowacji, a zarazem podkreśla szczególne znaczenie wczesnej edukacji na etapie nauczania przedszkolnego oraz w szkole podstawowej, a także przyswajania sobie dalszej wiedzy, dla rozwoju podstawowych kompetencji, rozumianych jako wiedza, umiejętności i postawy, dzięki którym ludzie mogą odnosić sukcesy osobiste i zawodowe we współczesnym społeczeństwie europejskim.

3. Popiera stanowisko Komisji, uznające znaczenie edukacji dla wspierania twórczości, i stwierdza, że twórczość nie może ograniczać się jedynie do nauczania przedszkolnego i pierwszych lat szkoły podstawowej. Przedmioty artystyczne powinny zajmować ważne miejsce w trakcie całego procesu edukacji szkolnej. Twórczość nie powinna ograniczać się do tzw. „przedmiotów artystycznych”. Zdolność twórczego rozwiązywania problemów i myślenia innowacyjnego musi być nieodłączną częścią wszystkich formalnych procesów nauczania. W tym kontekście Komitet szczególnie podkreśla znaczenie wielojęzyczności.

4. Podkreśla, że obok wspierania doskonałości i wybitnych osiągnięć niezbędne jest zapewnienie dobrej edukacji i szkolenia dla mieszkańców wszystkich regionów jako podstawy dobrobytu jednostek i społeczeństwa oraz innowacyjności regionów.

5. Akcentuje fakt, że kultura, twórczość i innowacja są istotnymi źródłami wzrostu gospodarczego, inwestycji i nowych miejsc pracy w europejskich miastach, regionach oraz na szczeblu lokalnym. Rozwój potencjału twórczego i zdolności innowacyjnych danego regionu warunkuje jego sukces w konkurencji na rynku europejskim i światowym. Z reguły na władzach lokalnych i regionalnych spoczywa odpowiedzialność za zorganizowanie struktur uczenia się przez całe życie, prowadzenie aktywnej polityki rynku pracy, a także za rozwój regionalnych

strategii innowacyjnych oraz wspieranie innowacyjnych i twórczych sektorów gospodarki.

6. Ponownie podkreśla istotne znaczenie miast i regionów w rozwijaniu innowacyjnych środowisk. W tym kontekście należy wspomnieć o regionalnej polityce innowacji, ośrodkach technologicznych, inkubatorach biznesu, parkach naukowo-technologicznych i kapitale podwyższonego ryzyka.

7. Wskazuje, że nie odnosi się to jedynie do branż twórczych i nowoczesnych gałęzi przemysłu opartych na nauce i wiedzy. Wyzwania społeczne i gospodarcze, przed którymi stoją nowoczesne społeczeństwa, wymagają bowiem twórczych rozwiązań na wszystkich płaszczynach, także dla problemów społecznych, ekologicznych i gospodarczych.

8. Przyjmuje ze szczególnym zadowoleniem fakt, że w swym wniosku legislacyjnym Komisja jasno uznaje rolę władz lokalnych i regionalnych podkreślając, iż:

— jedynie połączenie działań na szczeblu wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym pozwoli sprostać zadaniom wynikającym z Roku Twórczości i Innowacji;

— włączenie władz lokalnych i regionalnych umożliwi im skuteczniejszą i pomyślniejszą realizację działań w ramach Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji;

— ich udział będzie stanowił cenny wkład w działania planowane na szczeblu europejskim i krajowym.

9. Podziela tę opinię i działa na rzecz włączenia władz lokalnych i regionalnych w prace nad Europejskim Rokiem Twórczości i Innowacji.

Szczegółowa ocena inicjatywy

10. Popiera cele Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji (sformułowane w artykule 2). Kompleksowe ujęcie tych celów umożliwia szerokie podejście do rozwoju i wykorzystania potencjału twórczego Europy, nieograniczające się do dziedzin sztuki i muzyki. Uważa za konieczne, by w Roku Twórczości i Innowacji szczególnie promować i podkreślać działania przekrojowe angażujące instytucje zajmujące się uczeniem się przez całe życie, instytucje i podmioty działające w dziedzinie kultury, gospodarki, nauki oraz społeczeństwa obywatelskiego. Niezbędne jest także promowanie kreatywnego uczenia się, opartego na poszukiwaniu i rozwoju wiedzy, nie zaś na odtwarzaniu i uczeniu pamięciowym.

11. Podkreśla, że inicjatywa ta doskonale wpisuje się w kontekst Roku Dialogu Międzykulturowego. Powiązanie tematyczne kolejnych „Europejskich Lat” pomaga uzyskać średnio- i długoterminowe rezultaty, które są jednym z celów tej inicjatywy. Działania w ramach Roku Dialogu Międzykulturowego zmierzają do zwiększenia otwartości, tolerancji i elastyczności społeczeństwa europejskiego, co ściśle wiąże się z twórczością i innowacyjnością. To właśnie kontakt z różnymi formami wyrazu i postawami innych kultur może pobudzić twórczo i umożliwić nowe spojrzenie na swe własne problemy.

12. Odnawia, że w swym zaleceniu Komisja odwołuje się zwłaszcza do wymagań, które Parlament Europejski i Rada sformułowały w zakresie kluczowych kompetencji w uczeniu się przez całe życie. Komitet wskazuje na swoją opinię⁽¹⁾ w sprawie tego zalecenia, w której uwypuklił znaczenie kompetencji w zakresie nauk matematycznych i przyrodniczych i jednocześnie podkreślił znaczenie promowania udziału kobiet w tych dziedzinach poprzez wykorzystanie instrumentów w zakresie uczenia się przez całe życie. Społeczeństwa Europy w przyszłości będą musiały w jeszcze większym stopniu zachęcać młodzież, a zwłaszcza młode kobiety, do kształcenia się i podejmowania pracy w dziedzinach ekonomicznych, technicznych i inżynierskich.

13. Zauważa, że wzajemna zależność pomiędzy życiem zawodowym, społeczeństwem i wyższym wykształceniem jest ważnym warunkiem wstępnym innowacji i wzrostu na poziomie lokalnym i regionalnym. Niezbędna jest przy tym integrująca infrastruktura oraz atmosfera braku dyskryminacji, co przyczynia się do pobudzenia aktywnego obywatelstwa i współodpowiedzialności oraz zapewnienia spójności społecznej i zrównoważonego rozwoju.

14. Opowiada się za lepszym kształceniem i szkoleniem pozwalającym na maksymalne wykorzystanie wartości największego europejskiego kapitału, jakim jest młodzież. W kształceniu istotną rolę powinno odgrywać poznawanie nowych technologii, tak aby wzmocnić dynamikę europejskiego sektora badań, rozwoju i innowacji, należy jednak zwrócić również uwagę na odpowiednie kształcenie humanistyczne i wpajanie wartości, ponadto ważne jest, by w systemie kształcenia znalazło się odpowiednie miejsce dla nauczania europejskiej historii i kultury.

15. Wielokrotnie zwracał uwagę, że szczególne znaczenie ma wspieranie badań, kształcenia młodych naukowców, ich mobilności oraz współpracy naukowej na szczeblu europejskim. Tworzenie atmosfery sprzyjającej badaniom naukowym, wspieranie patentów i skuteczna ich ochrona przyczyniają się do rozwoju innowacyjności w społeczeństwie i w gospodarce.

16. Podkreśla konieczność ustalenia norm i praw dla ochrony własności intelektualnej oraz opracowania europejskiej karty postępowania z własnością intelektualną.

17. Podkreśla w związku z tym istotne znaczenie funduszy strukturalnych, w szczególności Funduszu Rozwoju Regionalnego, dla wspierania wdrażania osiągnięć badań naukowych i przekuwania ich na innowacyjne produkty i technologie.

18. Wyraża ubolewanie, że inicjatywa ta została wysunięta tak późno. Krótki czas na jej zrealizowanie zmniejsza szanse powodzenia. W tej sytuacji nadzwyczaj ważne jest, by Komisja poczyniła wszelkie wysiłki zmierzające do włączenia w prace nad nią jak największej liczby partnerów.

19. Akcentuje szczególną rolę mediów w rozwoju twórczego otoczenia. Powiązania pomiędzy rozwojem talentów, ośrodkami kształcenia na bardzo wysokim poziomie oraz branżą mediów prowadzi do powstania w wielu regionach Europy klastrów gospodarczych odnoszących sukcesy. Ten kierunek rozwoju powinien zostać odpowiednio doceniony w ramach Roku Twórczości i Innowacyjności.

20. Wyraża ubolewanie, że we wniosku Komisji nie odwołano się do różnorodnych możliwości oferowanych przez europejski program na rzecz mobilności. Mobilność w procesie kształcenia, doświadczenia wyniesione z wymiany pomiędzy regionami Europy mogą w szczególności przyczynić się do uwolnienia potencjału twórczego i innowacyjnego młodzieży.

21. Ubolewa również nad tym, że we wniosku Komisji nie przewiduje się sprawdzenia rezultatów uzyskanych dzięki tej inicjatywie ani nie formułuje warunków koniecznych do realizacji jej celów.

22. Uważa, że Rok Twórczości i Innowacji może okazać się pomyslną inicjatywą jedynie, jeśli zadania tego przedsięwzięcia Komisja jako całość oraz jeśli zostaną w pełni wykorzystane możliwości wszystkich dyrekcji generalnych. Potrzebne jest ponadto silne wsparcie ze strony państw członkowskich, miast i regionów oraz samorządów lokalnych. Proponuje wobec tego, by obok polityki edukacyjnej aktywnie włączyć w prace nad Rokiem Twórczości i Innowacji inne obszary polityki.

23. Wskazuje na fakt, że promowanie twórczości i innowacji jest stałym elementem planów rozwoju wielu regionów. W pracach nad Europejskim Rokiem Twórczości i Innowacji należy unikać wrażenia, że potencjał ten można uwolnić wyłącznie dzięki inicjatywom Komisji. Rok ten powinien być okazją do ukazania uwieńczonych sukcesem działań podjętych przez miasta, regiony i państwa członkowskie oraz do wspierania wymiany sprawdzonych rozwiązań. We wszelkich inicjatywach Komisji musi być przestrzegana zasada pomocniczości.

24. Wskazuje na bogate doświadczenia samorządów lokalnych i regionalnych oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego, widoczne na przykład w działaniach podejmowanych przez miasta bądź w ramach polityki regionalnej czy podczas

(¹) CdR 31/2006 fin.

organizowanej przez Komitet Regionów imprezy „Open Days”. Doświadczenia te pokazują, jak różnorodne są drogi rozwoju i sposoby wspierania twórczości i innowacji w naszych europejskich miastach i regionach.

25. Przyjmuje do wiadomości, że nie przewidziano osobnych środków budżetowych na przeprowadzenie Roku Twórczości i Innowacji. We wniosku Komisji w kwestiach finansowych wyraźnie nawiązuje się jedynie do programu „Uczenie się przez całe życie” 2007-2013 oraz do programu „Kultura” 2007-2013. A przecież zagadnienia twórczości i innowacji wykraczają daleko poza te programy. Należałoby także uwzględnić naukę, współpracę pomiędzy dziedzinami gospodarki i nauki, mobilność europejską, zagadnienia rozwoju obszarów wiejskich, politykę społeczną i inne. Jeśli twórczość rozumiemy jako źródło rozwoju społeczeństw europejskich, niewłaściwe staje się ograni-

czenie tego pojęcia jedynie do oświaty i kultury. Nowe, twórcze rozwiązania wywodzą się z podejścia interdyscyplinarnego.

26. Komisja proponuje we wniosku „skupienie działań informacyjnych na tematach związanych z Rokiem”. Nie wymienia jednak konkretnych działań w tej dziedzinie. Komitet wskazuje na konieczność koordynowania tych środków pomiędzy szczeblem wspólnotowym, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

27. Proponuje Komisji wsparcie i współpracę w działaniach związanych z Europejskim Rokiem Twórczości i Innowacji. Miasta, regiony i samorządy lokalne są naturalnymi partnerami tego przedsięwzięcia oraz miejscem, gdzie powstaje wiele twórczych rozwiązań. Komitet oczekuje, że Komisja w pełni włączy go w prace i odpowiednio wcześniej i wyczerpująco będzie go informowała o wszystkich działaniach.

II. ZALECANE POPRAWKI

Poprawka 1

Artykuł 2 ustęp 1

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Ogólnym celem Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji jest wspieranie działań państw członkowskich zmierzających do propagowania rozwoju twórczości, w drodze uczenia się przez całe życie, jako siły napędowej innowacji i jako głównego czynnika rozwoju kompetencji osobistych, zawodowych, społecznych i związanych z przedsiębiorczością, a także pomyślności wszystkich członków społeczeństwa.	Ogólnym celem Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji jest wspieranie działań państw członkowskich <u>oraz władz lokalnych i regionalnych</u> zmierzających do propagowania rozwoju twórczości, w drodze uczenia się przez całe życie, jako siły napędowej innowacji i jako głównego czynnika rozwoju kompetencji osobistych, zawodowych, społecznych i związanych z przedsiębiorczością, a także pomyślności wszystkich członków społeczeństwa.

Uzasadnienie

Partnerami Komisji w rozmowach są wprawdzie państwa członkowskie, jednak w tej sprawie poruszane są istotne zagadnienia leżące bezpośrednio w kompetencjach władz lokalnych i regionalnych.

Poprawka 2

Artykuł 3 ustęp 2

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
W uzupełnieniu działań współfinansowanych przez Wspólnotę zgodnie z art. 6 Komisja lub państwa członkowskie mogą określić inne działania przyczyniające się do realizacji celów Roku i zezwolić na stosowanie nazwy Roku w ich promowaniu, o ile przyczyniają się one do realizacji celów wymienionych w art. 2.	W uzupełnieniu działań współfinansowanych przez Wspólnotę zgodnie z art. 6 Komisja, lub państwa członkowskie <u>lub władze lokalne i regionalne</u> mogą określić inne działania przyczyniające się do realizacji celów Roku i zezwolić na stosowanie nazwy Roku w ich promowaniu, o ile przyczyniają się one do realizacji celów wymienionych w art. 2. <u>Do włączenia się w działania wynikające z celów wyznaczonych w ramach Europejskiego Roku należy zachęcać inne, niepaństwowe podmioty.</u>

Uzasadnienie

Stosowania nazwy „Europejski Rok” nie należy ograniczać jedynie do państw członkowskich. Konieczne jest, by ten Europejski Rok był wydarzeniem żywym, dzięki zaangażowaniu wielu różnorodnych podmiotów.

Poprawka 3

Artykuł 5

Tekst zaproponowany przez Komisję	Poprawka KR-u
Komisja zwołuje spotkania koordynatorów krajowych w celu koordynacji realizacji Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji na poziomie europejskim oraz w celu wymiany informacji na temat jego realizacji na poziomie krajowym.	Komisja zwołuje spotkania koordynatorów krajowych w celu koordynacji realizacji Europejskiego Roku Twórczości i Innowacji na poziomie europejskim oraz w celu wymiany informacji na temat jego realizacji na poziomie krajowym. <u>Na spotkania te będą zapraszani przedstawiciele Komitetu Regionów i Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego.</u>

Uzasadnienie

Tylko udział KR-u i EKES-u może zagwarantować konsekwentne i kompetentne uwzględnianie interesów i wkładu władz lokalnych i regionalnych.

Bruksela, 19 czerwca 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE